

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik konsorcijskega lista „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruge s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
Za pol leta 12.—
Za tri meseca 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 2.00—
za pol leta 1.00—

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev. Zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi izgovorci in obitniki mm po 10 v. Ovrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 v. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšerati oddelk „Edinosti“. Naročniki in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelk se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnehranični račun št. 841.652

Na ruskem bojišču včeraj v splošnem mirno. - Napredovanje Nemcev na severu. Splošna mobilizacija na Bolgarskem. - Mir v ozemlju Bozca, sicer na italijanski fronti večinoma topovski boji.

Z avstrijsko-ruskega bojišču.

DUNAJ, 21. (Kor.) Uradno se objavlja: 21. septembra 1915, opoldne.

Novi ruski napadi na naše postojanke v ozemlju vzhodno Lucka so bili odbiti.

Ob lkvu je križni ogenj naših baterij razpršil nekaj sovražnih oddelkov, ki so se skušali ustaliti na zapadnem bregu lkvu.

Sicer je bil včerajšnji dan na severovzhodu miren. Položaj je popolnoma neizpremenjen.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

Balkansko bojišče.

DUNAJ, 21. (Kor.) Uradno se objavlja: 21. septembra 1915, opoldne.

Naša artiljerija je motila srbska utrjevalna dela ob dolnji Drini.

Sicer ničesar novega.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

KOPENHAGEN, 20. (Kor.) Pariški korespondent »Berlingske Tidende« poroča: Srbsko poslanstvo ga je pooblastilo, da izjavi, da je srbska armada zopet pripravljena na boj in bolje opremljena, kakor začetkom vojne. Zdravstveno stanje armade je izvrstno. Armada gleda za uveljavljanje na dohodek. Srbija se ne da ustrojavati niti z vojaškimi demonstracijami na mejnih rekah niti z zagonetno politiko Bolgarske. Vsaka misel srbskega separatnega miru je in ostane absurdnost.

Splošna mobilizacija na Bolgarskem

DUNAJ, 21. (Kor.) C. kr. korespondentni urad je zvedel na bolgarskem poslanstvu, da je bila na Bolgarskem odredena splošna mobilizacija, pričeniš z današnjim dnem 8. (21.) septembra. Bolgarski rezervisti, ki se nahajajo v tujini, morajo k svojim četnim oddelkom.

Z avstrijsko-italijanskega bojišču.

DUNAJ, 21. (Kor.) Uradno se objavlja: 21. septembra 1915.

Na južnem Tirolskem so naši najtežji topovi obstreljevali od sovražnika zasedene kraje, kakor tudi njegove postojanke in baterije v ozemlju Seravalle (severno Ale).

Pred našo mejno postojanko na Costonu so bili Italijani, kakor vedno, odbiti.

En sovražni dvokrovnik je vrzel na Trident zelo trapaste letake, ki jih je sestavil D'Annunzio.

Na koroški fronti se ni zgodilo ničesar pomembnega.

V ozemlju Bozca je sedaj po popolnoma izjalovljenih italijanskih napadih v preteklem tednu, nastal zopet mir; le sovražna artiljerija strelja še naprej.

Na ostalih delih primorske fronte se je omejilo bojno delovanje na topovski ogenj in manjše akcije vojevanja med strelskimi jarki.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, fml.

Poročilo Cadorne.

DUNAJ, 20. (Kor.) Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Italijansko poročilo z dne 18. septembra:

V noči na 17. t. m. je napadnik po izdatni topovski pripravi napadel naše po-

stojanke na Monte Costonu, zapadno Arsierra, a je bil odbit z izgubami. Naslednjega dne zjutraj so napadle naše čete sovražne sile na Monte Val Piana v dolini Maso in jih razpršile. Neki drugi naš oddelk je uničil sovražna kritja pri Campo Fossarnica v dolini Vanoi.

V oddelku Bozca smo po dosednji defenzivi v pred kratkim osvojenih postojankah prešli z novo silo v napad, da zapremo dohode v kotlino. Ko se je na vsej fronti, od strmih prepadov Rombona do nevarnih gozdnatih pobočij Javorčka in golih skal Lipnika, pričel napad, se je posrečilo naši peloti po vztrajni uspešni topovski podpori prispeti do izredno utrjenih, z več zaporednimi žičnimi ovirami kritih sovražnih postojank in napraviti v njih nove široke vrzeli. Na Javorčku je bilo zavzetih par zakopov, bpazovalna postaja in dve kuli razstreljeni in ujetih 50 mož, med njimi 2 oficirja.

Na kraškem oddelku je izvršil sovražnik v noči na 17. t. m. dva manjša napada, a je bil odbit in je izgubil par mož na ujetnikih.

DUNAJ, 21. (Kor.) V poročilu italijanskega generalnega štaba z dne 18. septembra o bojih v ozemlju Bozca je najvažnejše, namreč uspeh približanja pehote našim žičnim oviram, zamolčano. Vseled učinka artiljerije, ki mora nastopiti vedno pred napadom pehote ako se hoče napraviti postojanka sposobna za napad, nastanejo vedno vrzeli v zadržnem pasu, skozi katere vpadajo potem napadajoča pehota v postojanko. Na prav poseben način se je posrečilo Italijanom dne 18. t. m. dospeti v eno naših postojank v bovski kotlini. Njihova strelska črta, je sicer, potem ko je prešla z boji predbojišče, dospela do predornih cest, ki jih je napravila njihova artiljerija v našem žičnem bodičastem pasu, toda naši hrabri branitelji so potem Italijanom zastavili nadaljnjo pot s stotinami trupel vseh onih, ki so se drznili drveti naprej skozi vrzeli, dočim so se napadi Italijanov na vseh ostalih delih fronte razbili pred nedotaknjenimi zavirami v divjem ognju pehote in strelskih pušk. Kakor potrjujejo izpovedbe ujetnikov, so se pred našimi žičnimi ovirami ležeči italijanski vojak po moralni in vtiskom krvavo izjalovljenega napada in v spoznanju, da bi bili takoj, kakor hitro bi vstali in hoteli nazaj umakniti, hoteli predati, a niso mogli priti skozi ovire. Naše čete so v pravem spoznanju dejanskega položaja napravile potem same odprto, pred katero so postavili tablo z napisom: »Entrata. Ta pomoč je očitno pomagala, kajti do večera 18. t. m. je prišlo naštetih 392 mož v našo postojanko, sicer ne kot zmagoviti naskakovanci, ampak kot prostovoljci in zelo zadovoljni ujetniki.

Italijanski ministrski svet.

LUGANO, 20. (Kor.) Včeraj se je vršil v Rimu ministrski svet, pri katerem nista bila navzoča samo simbolični ministri Barzilai in mornariški minister podadmiral Viale. Casopisi poročajo, da se je razpravljalo najprej o finančnih vprašanjih. Zahteve iz znanih fiskalnih odredb se cenijo na okroglih 50 milijonov lir, ki se bodo porabile kot obresti za vojno posojilo, dočim je treba nabaviti nadaljna denarna sredstva v par tednih z direktnim obdatčenjem premoženja in dohodka.

Dalje poroča »Corriere della Sera«, da je ministrski svet vzel na znanje poročila, glasom katerih so avstrohrški vojni u-

jetniki v Sardiniji zadovoljni s puščeno jim svobodo in zadržanjem prebivalstva. Končno je baje ministrski svet razpravljati tudi o načinu vojevanja proti Turčiji, ker je spoznal, da se ugled Italije na Balkanu ni ravno zvišal in da je vojna s Turčijo zadržala posrečenoje diplomatskega dela četverozveze na Balkanu.

Z nemško-ruskega bojišču.

BERLIN, 21. (Kor.) Veliki glavni stan, 21. septembra 1915.

(Armadska skupina generalfeldmaršala Hindenburga.) Čete generalobersta Eichthorna se nahajajo severozapadno in jugozapadno Osmianje v napredujočem napadu.

Desno krilo armadske skupine je prispelo po bojih z zadnjimi oddelki v ozemlje vzhodno Lide do zapadno Novega Grodecka.

(Armadska skupina princa Leopolda bavarskega.) Prehod preko Mołaca pri Dvorcu in južno je bil izsiljen. Dalje južno so dospole naše čete med zasledovalnimi boji jugovzhodno črte Mołac-Nowoje Miš, zapadno Ostrova.

(Armadska skupina generalfeldmaršala Mackensena.) Položaj je neizpremenjen.

Jugovzhodno bojišče. — Pri nemških četah se ni zgodilo ničesar.

Vrhovno armadno vodstvo.

Ruska protiofenziva?

Vojni strokovnjak v »Hrvatskem Pokretu« razpravlja na jako zanimiv način o sedanjih dogodkih na severnem bojišču. Naglašja, da se sedanjí obojestranski ofenzivni napadi izvajajo z veliko trdovratnostjo ter da v bližnjih dneh pridejo do kulminacije. Od velicine, posebno od hitrosti njihovega uspeha, bo odvisna usoda južnega dela vse fronte. Clankar konstatira, da je Hindenburg dosegel v Kurlandiji velike uspehe ter prihaja do zaključka, da bodo Rusi nadaljevali svoje umikanje tudi preko železnice Vilna-Rovno ter da skoro opuste Vilno.

Kaj zanimivo in plastično opisuje težave operacij na močvirnatem ozemlju. V srednjem delu fronte so si Nemci osvojili Pinski in se počasi približujejo transverzalnemu železnici, ali s tem tudi najgroznejšemu predelu Pripijatskih močvirij. Le tisti, ki je že doživel vojne operacije na takih močvirnatih predelih, si more ustvariti sliko, ki sta jim izpostavljeni obe vojski v centru. V minoletem letu je bila clankarju dana prilika, da je sodeloval v podobnih, ali nikakor ne tako hudih krajih okoli Lublina in Grodna: v ofenzivi in na umikanju. Vse ono, kar se sicer odigrava za fronto, kakor transport ranjenecov, ki najbolje deluje na psiho mase, se dogaja tu med boritlji. Artiljerija je primorana, da deluje samo s cest, kar znatno krči nje delokrog, sovražnik pa je dana prilika za boje ciljanje, ker so njegove pozicije že poprej določene. Samo ceste in poti nosijo karakter močvirnatih komunikacij. Podlage so jim lesene, a čim je les vsled velikega prometa izloдан, nastajajo jarki, kjer si ljudje, posebno pa konji lomijo noge. Najhuje pa nastaja, če se je sovražniku posrečilo, da je na kakem mestu razpršil čete. V momentani paniki iščejo poedinci rešitve v begu, ali čim so se oddaljili od ceste, beže v smrt. Kogar so zajela močvirnata tla, ga ne izpuščajo več. Iz početka se človek kakor pribije v zemljo, a čim več

so njegovi napor, da bi se izvil, tem globlje se pogreza v grozo svoje okolice, ki mu ne more pomagati. V obupu se ljudje prijemljejo drug drugega in pogublja. Pa tudi preživeli ni mnogo bolje. Nikjer pitne vode, vsa okolica in kar izhaja iz nje, ima duh in okus kaluže. Nikdar nimaš suhega ležišča, vedno si premočen. Ako hoče vojak priti do jedi, mora pomagati vleči vozove in kuhinje, ker žival ne more poleg lastnega bremena nositi še kaj drugega. Take razmere je preživel avtor v predelih, ki so še idealni v primeri z onimi od Slonima do Rovna, kjer se danes bje sredina fronte. Zato spremlja clankar z občudovanjem tako ofenzivo našega zaveznika, kakor tudi umikanje Rusov v tem odseku. Na žalost pa bo treba še mnogo časa, predno bodo zmagana ta močvirja. Kajti ne le da so si predeli že po naravi neprehodni, ampak Rusi spajajo vrhu tega tudi poedina barja in jezera, tako, da vse področje leži pod vodo.

O vsej situaciji na ruskem bojišču piše clankar: Na največjem delu fronte se umikajo Rusov nadaljuje. Ruska protiofenziva na jugu ni še povsem jasna s strateškega gledišča napram celokupnosti. Diplomatične akcije na Balkanu se skušajo podkrepiti z uspehi na bojišču. In da je uspeh te akcije toliko za entento, kolikor za Rusijo samo skoro odločen za izid te vojne, to priznavajo vsi njihovi faktori, ki vidijo odločitev te vojne na Dardanelah in samo od razmer na Balkanu je odvisno, ali se vzdrže, ali padejo. Vedno bolj se množe dokazi, da se ta svetovna kriza reši na balkanskem polotoku, istotako, kakor so se tam odigrali nje prvi začetki.

Danes pa ne more biti govora o kaki veliki ruski protiofenzivi radi razmer v vprašanju ruske municije in orožja. Celo njihova lastna poročila o ruski protiofenzivi v vzhodni Galiciji priznavajo premoč avstrijske in nemške artiljerije. Ako se Rusiji izjalove nade na Dardanelah, potem ostane ruskemu vodstvu samo dovoz potrebnega materiala iz Japonske in Amerike. Rezultati takega preoskrbljevanja z municijo bi se mogli pokazati še le na spomlad.

Z zapadnega bojišču.

BERLIN, 21. (Kor.) Veliki glavni stan, 21. septembra 1915.

V oddelku Souchez - Arras skoro neprestano močen ogenj francoske artiljerije. V ozemlju Neuville je prišlo do bojev z ročnimi granatami. Včeraj porušeno zavornico v Saigneulu (ob prekopu Aisne-Marne, severozapadno Reimsa) smo ponoči po razstrelitvi ostankov namenoma in brez zveze s sovražnikom izpraznili.

Zapadno Perthesa, v Šampanji in v Argonih smo z uspehom razstrelili mine v sovražnih postojanki.

Več napadov z ročnimi granatami na Hartmannswillerkopfu je bilo odbiti.

Vrhovno armadno vodstvo.

Ruski finančni minister v Parizu.

PARIZ, 20. (Kor.) Ruski finančni minister Bark je prispel danes opoldne semkaj. Bil je sprejet od zastopnikov finančnega ministrstva in ministrstva za zunanje zadeve. Bark odpotuje v terek opoldne v London.

Promet na Temzi ustavljen.

AMSTERDAM, 20. (Kor.) Listi poročajo iz Vlissingena: Angleška admiraliteta

motrivanje, se je zopet približal modelu in dejal:

— Oglejmo si sedaj še nekoliko roke in lakti.

Deklica je odpela bele rokavce in jih skrbno zložila, nato je zavijala široke rokave in pokazala slikarju obel lakot, bel in svetel, kakor slonova kost.

Maurice je skrbno ogledavaljoč roke, zamrmral:

— Roke so nekoliko mršave, pa so vendar dražestno oblikovane. Clanki so fini in nežni, žile nekoliko vzdignjene, čemur pa je najbrž vzrok mraz. Nohti zelo lepe oblike in elegantni.

Nato si je ogledal lakti.

— Ah! — je vzkliknil, — to so členki in zapest, kakor je še nisem videl nikdar, kaka pravilnost, kaka nežnost! Laket je antični model! Čudovito, nepričakovano lep. Draga moja, spoznajte me. Denite si klobuk zopet na glavo, če vam je drago. Toda še eno vprašanje.

Mlado dekle, ki je že vzelo svoj mali klobuk in si ga je hotelo koketno deti na glavo, je obstalo.

Maurice se je s koncem prsta doteknil njenih plavih kit.

je ustavila za več dni vožnjo na Temzi. Poštna služba Zeelandske družbe je istotako ustavljena. »Mecklenburg« s 120 potniki včeraj ni odplul. »Princess Juliana« včeraj ni odplula iz Tilburry.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 20. (Kor.) Iz glavnega stana se poroča:

Dardanelska fronta: V oddelku Anaforte je naša artiljerija dne 19. t. m. presečena sovražne čete, ki so delale zakope pred našim desnim krilom.

V oddelku Ari Burnu je naša artiljerija na sovražnem levem krilu razrušila velik del sovražnih postojank za metanje bomb in zakopov. Sovražna pehota, ki je zapustila zakope, je bila uničena.

V oddelku Seddi Baha so bile sovražne čete, ki so delale pred našim desnim in levim krilom zakope, vsled našega srditega ognja prisiljene, da so opustile to delo. Sovražnik je pričel nepričakovano streljati na naše levo krilo, pri čemer je izstrelil na milijone krogelj, nam pa ni prizadejal nobene izgube.

Dne 19. t. m. smo sovražno torpedovko, ki se je približala izlivu Kerreviz Dere in obstreljevala naše postojanke, pognali v beg. Sovražnik je odgovorjal na ogenj s kopnega, vendar pa ni dosegel nobenega uspeha.

Neko sovražno letalo je vrгло na bolnišniško ladjo, zasidrano pri Begimnen Burnu, štiri bombe. Dognali smo, da se poslužuje sovražnik svojih bolnišniških ladij za odpravljanje čet in pa za nastavljanje opazovalnih straž na jamborih teh ladij.

Fronta ob Iraku: Dne 18. t. m. smo izvršili zopet nenaden napad pri Kornu. Sovražnik je bil prisiljen, da je zopet vkrcal svoje topove in del izkrcanih čet in je imel pri tem težke izgube. Istega dne je prodrla naša s prostovoljci ojačena konjenica za sovražni tabor, izvršila z uspehom poizvedovanje in pregleda sovražnika.

Ena naših ladij je torpedirala natovornji angleški parnik »Patagonia« in ga potopila pred pristaniščem Odeze.

Na ostalih frontah je položaj neizpremenjen.

Bolgarski general Kovačev o vojnem položaju.

CARIGRAD, 20. (Kor.) V razgovoru s korespondentom lista »Tasvir i Etkar« je bolgarski general Kovačev izjavil, da smatra Dardanele kot nezavzemljive in to radi topografskega položaja Galipolskega polotoka in drugih radi hrabrosti turške armade, ki razpolaga z lastnostmi, ki manjkajo angleško-francoski armadi. Kovačev meni, da bodo Angleži in Francozi prisiljeni, sramotno opustiti dardanelsko ekspedicijo.

Turško - bolgarski odnošaji so po njegovem mnenju izredno prirščni in postajajo vsak dan krepkejši. Danes se obrača sovražstvo vsakega Bolgara proti Srbiji, ki si je prisvojila Macedonijo.

Kovačev se je izrazil tudi jako optimistično o vojnih šansah centralnih držav, ki niste od pričetka vojne napravili nobene vojaške napake in jima je, ako boste tako nadaljevali, zmagata zagotovljena.

Dva milijona Turkov pod orožjem.

Posebni poročevalec »Berliner Tageblatt« poroča iz Carigrada 16. t. m.:

»To je najbolj čudno ministrstvo na svetu. Kolikorkrat sem stopal čez velškanski trg proti griču in palači, potem

— Ali so to vaši lasje? — je vprašal.

Ob tem vprašanju se je rožnata rdečica mlade deklice izpremenila v škrlat.

Maurice je opazil, da jo je nehotе ušalil. Prijel jo je dobrohotno za roko in nadaljeval:

— Ne mislite, da bi bil morda tudi le od daleč imel namen vas žaliti, draga moja. Pozabil sem popolnoma, da sedite kot model šele dva meseca sem in še ne morete poznati popolnoma naših umetniških običajev. Glejte, v onem, kar se tiče naše umetnosti, se ne morejo od naš zahtevati vedno izbrane oblike in fina govornica konvencionalno vpljudnih svetških ljudi. Kar vi dimo v modelu, ni žena, ki je ustvarjena za očaranje in zapeljivanje duha in srca, temveč je dovršeni stvar oboževanja vredne gospodarice, ki jo čislamo mi bolji, kot vsako drugo ljubezen, in se imenuje narava. Še enkrat, oprostite mi vprašanje, ki sem ga vam stavil pravkar. Ne dvomim o pristnosti bogastev, s katerimi vas je obdaril stvarnik. V vsakem slučaju bi pa tako neverjetna lepota vaših las mogla vzbujati opravičljiv dvom.

(Dalje).

PODLISTEK

GREŠNICE.

Roman. — Francoski spisal Xavier de Montépia

— Nekako dva meseca.
— Dva meseca. Ali pa že poznate običaje, ki vladajo v ateliju?
— Da, gospod. — je zajecjajala deklica in zardela še bolj.
— Snamite klobuk, draga moja, — je nadaljeval Maurice, — in sedite tjakaj. Dekle je ubogalo.
— Josip, — je nadaljeval umetnik, — razgrni zastore popolnoma, da bo dnevna svetloba polno padala na gospico. Dobro je tako.
Obrnil se je zopet k modelu in dejal:
— Sedaj, prosim, sedite v tričetrtinski pogled.
Deklica je storila, kakor je bilo rečeno. Vsa rdeča srama, sijajno plave lase nalahno pritrjene na glavi, kjer jih je le komaj uklepal koščeni glavnik, je bila res divna.

Maurice je stopil par korakov nazaj, postal nekaj sekund, potem pa stopil zopet drugam, da ga je premotril Leontino govorec z drugega pogleda, in je mrmral, tudorec sam s seboj potihoma, a vendar razumljivo:

— Prav dobro, res! Zelo popolno!
— Oblok je idealno čist!
— Oval dovršen.
— Čelo deviško.
— Lica baržunasta, divno lepa!
— Nos fin in pravilen, nosnice majhne in razširjene.
— Usta Rafaelove črtne.
Prekinil je svoj samogovor in dejal deklici:

— Pogledite v strop, gospica, glavo nekoliko nagnjeno. Tako je dobro, popolnoma dobro. Izraz oči je ginljiv, zenice kakor baržun, obrvi dolge, trepalnice vzvite. Vse to je popolno.
— Nagnite nekoliko glavo na desno.
— Še malo.
— Da, tako je prav, ostanite tako.
— Vrat je imeniten, koga topla in napeta, žile prosejajoče. O to je idealno! Ko je Maurice, vedno bolj in bolj se navdušujoč, govoril tako, je pozabil po-

polnoma, da ima pred seboj živo in razumljivo bitje.

Maurice ni bil več človek, ki premotriva žensko lepoto, temveč je bil umetnik, ki je videl uresničenje sani, ki so se mu priljubile že pred toliko časa, ker je našel, kakor smo ga čuli reči samega, idealni tip, ki ga mu je treba samo kopirati, da ustvari mojstrsko delo.

Niti pomislil ni, da bi pod tako čistimi obrisi te mlade vilinske postave moglo utripati srce.

Pozabil je popolnoma, da je to čudovito bitje, ki ga je premotrival v vseh posameznostih, iz uma in kosti, ne pa iz voka ali inramorja.

Bilo pa je v onih besedah, ki jih je izgovarjal v svojem navdušenju in ki bi bile morda prestrašile sramežljivost nepokvarjenega dekleta in priklicala na ustnice kake kurtizane smehlaj, nekaj tako čisto umetniškega, — razumljivo je pač, da se tedaj v duhu človeka, ki jih je izgovarjal, ni mogla poroditi pohočna misel, — da jih je Leontina poslušala brez zardevanja in zadrege in brez koketnega smehlaja.

Ko je Maurice dokončal to prvo pre-

skozi italijansko dvorišče z arkadami v ogromno stopnišče in končno prišel v razsežne krasne dvorane, sem si mislil: Kako čudno, da je ravno v tej palači, ki je zgrajena po okusu starih v nasičen miru, to romantični Turčiji, nova gibčna in delavna Turčija zamislila odločilno vojno, ki se tudi vodi v tej palači. Za ministrovo predobro rabi ena onih velikih dvoran, ki učinkuje napol kakor kneževska posvečevalnica iz bar *ne dobe, napol pa kot orožarnica zasebnega zbiratelja, kajti za rdečimi damastnimi naslonjaci, pod preobloženimi kristalnimi kronami, na slajnih preprogah stoje dolge steklene omare in grilejo v sebi dragoceno orožje stare Turčije, več zlatarskega dela kot pa orožarske umetnosti, majhne čudeže iz damastnih rok, zlate ščite, bodala, turške sablje in drugo. Vsa vojaška oprema pokopane Turčije stoji pod steklom v pred-sobi moža, ki kot prvi Turek dela s pod-vodniki in možnarji, kot kak Nemec: E n-ve r paša.

Mož, ki ni samo odgovoren za vodstvo te vojne, temveč jo je tudi omogočil, zamislil in je tedaj kljuboval celemu svetu sil, ni videti, da bi bil ono, za kar ga je napravila hitra bajka. Ljudska govornica v Peri, imenuje njega, ki se je v osmih letih naravnost kakor v pravljici povzpela od poročnika do vrhovnega poveljnika in sultanovega zeta, sedaj junaka, sedaj pustolovca, vsekar po drugače Napoleona, in spremlja ga čudovite bajke kakor v filmu. Le kdor ga pozna, potrjuje, da noče nič drugega kot močno Turčijo. Jaz nisem mogel v teh krepkih potezih, v naravno lahmem govoru zaslediti niti demonskih niti napoleonskih elementov. Videl sem svežega, ljubeznivega, drznega častnika, ki se zdi, da je vesel sam pri sebi, da je v mladih letih poklican za velik namen. Tudi ker je bil prvi, s katerim sem mogel razpravljati tu po nemško, se je svecenostno razpoloženje umeknilo prijaznemu razgovoru. Prišel je iz Smirne.

— Tam je vse mirno, — je dejal, — ne verjamem, da pridejo Italijani na Galipoli, in tudi če pridejo, ne bodo mogli škodovati. Nam je vseeno, ali nam tam postavijo nasproti Angleže ali pa Italijane, nasprotno, še tem bolj. Toda zdaj se mi, da imajo ti dosti opraviti tam gori.

— Ali boste hoteli imeti, — sem vprašal, — nemške čete na Galipolju, ko bo pot prosta?

— Imamo jih sami dosti, — je odgovoril, — ne potrebujemo jih.

— Ali bi si jih želeli? Ali smem govoriti odkrito?

— Prosim, popolnoma odkrito.

— V Nemčiji so skeptiki, — sem dejal, — ki mislijo, da bi Turčija nerada videla prihod nemških čet, — in sem o stvari govoril obširneje.

Enver je odločno odklonil to mnenje:

— Borimo se vendar za isto stvar.

— Nemški tovariši (ta izraz uporablja vedno) so nam po velikih skupnih nevarnostih, posebno pa odkar so prispeli nemški podvodniki, vendar sedaj posebno dobrodošli. Tu ni nikakršnega nezaupanja. Toda mi ne potrebujemo nobenega moža, niti tu niti v Egiptu, ali kamor že hočemo iti. Če bi potrebovali, bi nam bilo v slavo in čast, da bi se bojevali poleg nemških čet.

— Z Nemci, ki so tu, — sem vprašal, — ste torej zadovoljni z njihovim vodstvom in delovanjem?

— Zelo! — je vzkliknil, — na suhem in pa morju.

Pogovor se je nato obrnil na velikega kneza Nikolaja in vprašal sem, ali ni od plega pričakovati nove ofenzive v Kavkazu.

— Ne verjamem, — je odgovoril: — prejšnji podkralj je bil v ostalem vrh mož.

— Ali začne Rusi — sem vprašal, — udarjati iz Črnege morja? Ali se ne bodo ravno sedaj, ko je potolčena njihova glavna sila, kapricirali na Carigrad?

— Mi smo gotovi, — je odgovoril veselo, — naj pridejo, odkoder hočejo.

— Imamo nad dva milijona mož pod orožjem! Ali se čudite?

— Čul sem, — sem odgovoril, — podobno število od ministra za notranje stvari, toda mislim, da sem slabo slišal tekom francoskega pogovora.

— Ne, — je dejal, — povedati vam moram natančna števila. Prejšnji mesec smo imeli milijon devetstotstirideset tisoč mož. Odtlej so se ustanovili novi kadri, tako smo prišli nad dva milijona.

— Kako je mogoče to?

— Posmehljaj se je, kakor da bi bilo umljivo samo po sebi.

— Da, ob začetku vojne so nemški tovariši govorili o največjih tistotisoč možeh, ki bi jih mogli postaviti. Na papirju smo naračunali kot največ dosegljivega sedemstotstisoč mož. Sedaj smo trikrat tako močni.

— Ali so neoboroženi Armenci in Grki tudi vmes?

— Vi mislite delavske polke? Ne. Sicer jih je pa samo petdesettisoč. In šli smo pri tem samo do 45. leta in najmlajše letošnje moštvo še ni vmes.

— Potem, — sem odgovoril, — seveda lahko maršira Balkan, kakor hoče! Ali mislite, ekselencija, da bo Bolgarska sedaj končno vendar marširala? Bolgarski poslanik mi je rekel danes, da ne ve ničesar o kakih bližnji vojni.

— Jaz tudi ne, — je dejal minister smehljaje in je dostavil: Morda bo marširala, toda na ljubav časopisju četverosporazuma seveda ne!

— Torej je vse dobro! — sem vprašal odhajaje.

— Danes bojte kot predvčerajšnjim in vsak dan bolje kot prejšnji dan, pri nas, kakor uri vas.

Vesti z Balkana.

MANCHESTER, 20. (Kor.) »Manchester Guardian« piše v uvodnem članku, da bi podpis turško-bolgarske pogodbe ne bil nikak diplomatski poraz entente. Turčija ne bi odstopila ozemlja, če ne bi dobila zato najmanj zagotovilo, da ostane Bolgarska še dalje v nevtralnosti.

ATENE, 19. (Kor.) Pogodba med grško in angleško vlado glede angleške mornariške misije je bila podaljšana za eno leto.

MILAN, 20. (Kor.) »Corriere della Sera« poroča iz neitalijanske diplomatske strani v Rimu o vsebini zadnje note četverozveze Bolgarski. Četverozveza je sporočila pripravljenost Srbije, da odstopi v l. 1912 Bolgarski nesporno priznane dele macedonskega ozemlja. Četverozveza ne govori o Kavali, Drami in Serezu. Kot protivrednost za srbske koncesije zahteva nastop Bolgarske proti Turčiji in namigava, toda ne da bi določila kak termin za odgovor, da se ne bi mogla smat

trati vezana na predloge, če ne odgovori Bolgarska s svoje strani tekom enega tedna.

Ideja preventivnega zasedenja odstopljenega ozemlja po četah četverosporazuma je bila opuščena. Takojšnjega bolgarskega zasedenja odstopljenega ozemlja četverozveze pri Srbiji ni bilo izsiliti. »Corriere della Sera« priznava sam, da Bolgarska radi nezadostne razsežnosti in nesigurnih garancij za odstop ozemlja ne more biti zadovoljna in da Bolgarska ne smatra, da je že prišel trenutek, da celo pri ugodnejših ponudbah četverozveze nastopi proti Turčiji.

List meni končno, da je perioda pogajanj na Balkanu sedaj končana in da mora četverozveza storiti sedaj kaj odločilnega v Dardanelah.

Graf Stürgkh v avdijenci.

DUNAJ, 21. (Kor.) Cesar je sprejel večer dopoldne ministrskega predsednika grofa Stürgkha v daljši posebni avdijenci.

Rekvizicija vina v Istri.

Tržaško namestništvo je izdalo 16. septembra t. l. naslednjo naredbo:

Na podlagi § 4. cesarske naredbe, izdane 7. avg. 1915. drž. z. št. 228, se odreja:

§ 1. Vse vino, pridržano l. 1915. v koperskem poreškem in pazinskem okraju, se zaplenja v svrhu dobave četam in prebivalstvu imenovanih okrajev.

V r s t a	Vsečina sladkorja v moštu	Vsečina alkohola v moštu	Cena grozdja za 100 kg	Cena mošta za hektoliter	Cena vina					
					1915	1916	1917	1918	1919	1920
Navadno belo	14	8-4	28	44	54	55	56	57	58	59
Teran črni	14	8-4	28	44	54	55	56	57	58	59
Malvazija bela	16	9-6	36	56	66	67	68	69	70	71
Burgundec črni	16	9-6	30	47	57	58	59	60	61	62
Cabernet črni										
Rizling beli	18	10-8	40	62	72	73	74	75	76	77
Traminc beli										
Moškat										

§ 3. Vina, ki ne dosegajo navedene vsebine alkohola, se bodo plačevala razmerno ceneje. Kar najožje je prepovedana vsaka primes grozdja, moštu ali vinu.

§ 4. Vina s kako napako, a v ostalem še zavžitna, se bodo cenila razmerno.

§ 5. Če bi se med sprejemno komisijo in lastnikom ne moglo doseči sporazumljenja glede določbe § 3. in 4., imenuje zaplenjena oblast zapriseženega izvedenca za razsodnika, čigar izrek je odločilen.

§ 6. Prodaja grozdja v svrhu izdelavanja vina je dovoljena samo v območju okrajnega glavarstva, v katerem se na-

haja kraj izdelovanja. Izvzeto je le namizno grozdje in ono, ki je določeno v zdravstvene namene ter se razpošilja v koških z največjo težo 10 kilogramov na košek.

§ 7. Vinogradnik mora takoj naznaniti pristojnemu občinskemu uradu ves pridelek vina. Urad mora voditi tekoči zapisnik, v katerega ima pristojna oblast vsak čas vpogled.

§ 8. Prestopke te naredbe kaznuje okrajna politična oblast v smislu ministrske naredbe, izdane 30. septembra l. 1857, drž. zak. št. 198, z globlo do 200 K ali z zaporom do 14 dni.

C. kr. namestnik:

Dr. Alfred baron Fries-Skene, I. r.

Aprovizacijske stvari.

Z ozirom na veliko porabo olja v mestu in z ozirom na omejene količine drugih masloč, ki prihajajo na trg, ukrene aprovizacijska komisija primerne korake za nadobavo večjih količin olja, četudi za najvišje cene.

Že pred enim mesecem je cena olja na Dunaju poskočila na K 5 liter. Olje bi se moralo danes na ta način na drobno prodajati po kakih 6 K liter.

Komisija je z ozirom na te razmere primorana, da povzra ceno olja na K 4 liter, in sicer od dne 22. septembra 1915. naprej.

Izkaznice, ki so bile izdane v prvih dveh tednih in ki niso bile uporabljene, se proglašajo za neveljavne.

Občinstvu se najtopleje priporoča, da z oljem kolikor mogoče varčuje, da ga nikakor ne uporablja v gorilne svrhe ter da ga, kjer je to le mogoče, nadomešča z drugimi masločami.

Aprovizacijska komisija rpa, da bo s pomočjo pomorske vlade in mestnega poveljnika izposlovala pri c. in kr. vojaških oblastih, da se oprosti od vojaške službe gotovo število ribičev, ki bodo preskrbljevali mesto z ribami. Tudi iz tega razloga ima prebivalstvo največji interes, da z oljem čim najbolj varčuje pri vseh onih jedilih, pri katerih olje ni neobhodno potrebno.

Domate vesti.

Rogovljenje, ki že prešeda. V ponedeljskem izdanju smo objavili obvestilo odbora za aprovizacijo, da je prišlo med tem odborom in zadružno jestvinčarjev do sporazuma v smislu, da bo moglo določeno število jestvinčarjev prodajati živila, ki jih dobavlja aprovizacijski odbor. To po posebni uredbi. Proti temu ukrepu odbora za aprovizacijo rogovili dan na dan isti »Lavoratore«, ki mu je vodja sam član rečenega odbora! Straši ljudi s škodo, da ki jim utegne nastati iz te nove uredbe, češ, da bodo to trgovci izkoriščali v škodo kupovalcev. Posebno jih straši s tem, da trdi, da je odjemalec, ki je izročil svojo izkaznico jestvinčarju, s tem izgubil pravico, da bi se posluževal razpro-

katerimi je — in tudi za tem grmom leži menda zajec — tudi mnogo slovenskih prodajalcev.

Pritožba iz občinstva. Dogaja se, da uradniki na glavni pošti pošiljajo stranke k vratarju, da jim tolmači s cirilico pisane naslove, ki so jih dobili od ujetnikov v Rusiji. Ker pa rečni organ ne pozna ruskega jezika, daja strankam kriva pojasnila, čemur je posledica seveda ta, da ujetniki ne dobivajo pism od svojcev.

Gojencem moškega učiteljskega gošiškega je naučno ministrstvo z ozirom na sedanje razmere, prav izjemoma dovolilo, da se jim izdajo zrelostna izpričevala brez posebnih izpitov na podlagi semestrskih uspehov v III. in IV. letniku. Oni četrtletniki torej, ki so učiteljske posečali do predčasnega zaključka dne 24. maja t. l. ali pa so bili malo poprej potrjeni in vzeti k vojakom, ne da bi bili mogli položiti zrelostni izpit, dobe zrelostno izpričevalo, ako pošljejo ravnatelstvu (V. B. Žek, Ljubljana, Marije Terezije cesta, 6/II.) kolek dveh kron. — Hkrati se vsi drugi gojenci vnovič opozarjajo, da dobe letno izpričevalo za šolsko leto 1914/15, ako pošljejo ravnatelstvu kolek 30 vinarjev.

Nevoščilne poštne pošiljave. C. kr. pošto in brojavno ravnatelstvo nam je doposlalo seznam priporočenih in navadnih poštih pošiljav, ki so bile v mesecu avgustu v oddelku za nevoščilne pošte povsiljave odprte in ki so jim odpošiljatelji neznani. Seznam bo priobčen v polnem obsegu v tukašnjem uradnem listu »Osservatore Triestino«.

Najpriširnejše pozdrave iz daljne Szaparyfalve pri Lugosu pošilja našemu uradništvu ter vsem svojim prijateljem in tovarišem ter gospicam tovarišicam pevkam Dragotin Hreščak, hivišji podpredsednik pevskega društva »Trsta«, sedaj računski podčastnik pri neki delavski stotnji v omenjenem kraju od sedmograški meji. Obenem nam piše: »Pred par dnevi — pismo je pisano 4. t. m. — sem dobil v roke »Edinost« od 24. avgusta. Sam sebi nisem hotel verjeti, da imam v rokah naš ljubljani list, kajti pri nas so taki listi bele vrane.«

Ob priliki odhajanja na bojno polje v obrambo domovine pošiljajo iz Koflacha na Stajerskem pozdrave prijateljem in znancem: četovodja Ivan Marc iz Trsta, četovodja Ivan Grdevič iz Materije, desetenik Zorko Siskovič iz Trsta, desetenik Ivan Fabec iz Il. Bistrice in desetenik Karl Abracht iz Trsta.

Z bojnege polja pošiljajo pozdrave so-deželanom Josip Vovčina iz Lokovec, Rajko Peric iz Trsta, Dorče Rovin iz Gorice, Ant. Trlikar iz Loga, Anton Lenardič iz Kojsega, Alojzij Prinčič iz Podsobetina, Leopold Velisček iz Medane, Anton Suligoj iz Vederjana, Rudolf Suligoj iz Dobrovoja, Anton Šviligoj iz Šmartna, Alojzij Juric iz Dobrovoja.

Izgubila je neka gospodična včeraj, dne 21. t. m. denarnico z zneskom K 12. Pošten najditelj je naprosen, da prinese denarnico na dom v ulico Del Toro št. 12/II ali na policijski komisariat v ulici Bachi.

Cene raznih živil v Trstu.

(Dne 21. septembra 1915.)

Moka bela	K 678 kg
Šladkor	K 1-kg
Meso (goveje) sprednji deli	K 422, 562 kg
zadnji	K 448, 6-kg
Meso telečje	K 520 do 8-kg
Meso kostrunovo	K 320 do 360 kg
Vampi	K 7-kg
Slanina (soljena)	K 7-kg
Gnjat, kuhana	K 10-kg
Maalo sirovo	K 6-kg
Maalo svinjaka	K 6-kg
Sir (ementalski)	K 540 kg
Kokoši	K 750 do 8-kg
Pilanci	K 3- do 4-kg
Polenovka suha	K 220, 240 kg
namočena	K 128 kg
Testenina	K 160
Riz	K 2-kg
Fazol	K 128 kg
Bob	K 160 kg
Zelje (sladko)	K 24, 32 kg
Zelje (kislo)	K 6-kg
Kisla repa	K 56, 60 kg
Ječmen	K 80
Fizol (stročji) vinarjev	K 32 48 kg
Krompir	K 16, 20 kg
Grah	K 23, 40 kg
Paradižniki	K 4 do 6 merica
Radis	K 8 do 10 glava
Salata	K 8, 12 glava
Zeleno	K 6, 10 glava
Cesen	K 64, 72 kg
Cebula	K 19, 22 komad
Jajca	K 2, 4 komad
Bečo	K 2 do 4 komad
Pesa	K 6, 8 komad
Macaroni	K 4 do 8 komad
Mleko	K 56, 60 liter

Fin poslanjen limonov sirup.

(brez alkohola)

toliko na debelo kolikor v steklenicah se prodaja v ulici Torrente št. 27, blizu hotela Moncenisio.

Neobhodno potrebno za vsako družino v časih epidemije. Preprodajalec popust po dogovoru.

MALI OGLASI.

Dva dijaka dobita sobo in hrano. — Scala Santa 263, Drufovka. 416

Soba se odda enemu ali dvema gospodoma. V. Boccaccio 18, I. nad. 457

Prodajo se jestvine, vina, likerji, sodi in čebri v veliki izbiri. Jakob Lovrič, kavarna S. Giusto. 467

Špeh, mast in sir se prodaja po ceni. — Ulica Giorgio Galatti 16. 463

Goveji gulaž, skatije 1/2, kg, 4 kg K 18, pošt-nine prosto. Za trgovce posebni pogoji. Furlan, ul. Chiozza 22. 460

Toaletni sir pričen parmigianu, moka za kremo, fizol, proda se na debelo. — Cene zmerne. Via Chiozza 9. 461

Gramofoni brez dušnikov za vojake in plošče v veliki množini. Helvetia, Bar-riera 19. 458

Glasovirje, pianine, orkestrone popravljam in oglašujem. Cene zmerne. Faksida, Alighieri 5, pritišje. 459

Grozdje in vino ima na prodaj M. Sreboth, Foreč. Na pismena vprašanja priložiti znamko za odgovor. 431

Krompir in kisle zelje krajško ali češko po najnižjih cenah pri Jak. Vatovec, ulici Ca-fintia št. 19. 467

Kupi se dnevno nova in rabljena volna po kon-tinentalni visoki ceni. Prinesiti ali pisati Debasio, ul. Chiozza št. 34. 445

Rečunčji, ki se nameravajo nastaniti na Reko (Fiume) za čas vojne, dobijo po ceni lepo mobilirano stanovanje (2 sobi, sobica, kuhinja, električna razsvetljava, voda, kopalnica) v I. nadst. ulice Giuseppe Giusti št. 1, v sredini mesta. Ogla-siti se istotam. 500

Mobilirana soba se odda (K 24) poštini gospo-dični. Ul. Commerciale 9, III. nad. 517

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničič

ordinira od 11-1 pop.

Trst, ulica Giulia št. 74 E (zraven Dreherjeve pivovarne).

Umetni zobje

z In brez čeljusti, zlate krone in obrohi

VILJEM TUSCHER

konces. zobotehnik

TRST, ul. Caserma št. 13, II. n.

Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Velika zaloga vina

likerjev in špirita naj-boljših tovarn.

Prodaja na drobno in na de-belo. - Cene zmerne.

Trst, ulica Solitario št. 27

Cene zmerne. Postrežba točna.

Spirit

Tropinovko

Rum

Cognac

ter sloviti želodčni liker

Florian

se vdobi vedno in vsaki množini pri dobroznani trdki

V. Plesničar - Trst, Via Donizetti 3 nasproti židovskega templina.

Cene zmerne. Postrežba točna.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

POSODLA DAJE

za vknjižbo 5 1/2 %

na menice po 6 %

na zastave in amortizirajo za daljšo dobo po dogovoru

ESKONTUJE TRGOVSKE MENICE.

HRANILNE VLOGE

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obreštuje po

4 1/2 %

Večje stalne vloge in vloge na tek račun po dogovoru.

Rental doveč čistotno sam. - Vloga se lahko po eno krono. - ODDAJA DOMAČE NABIRALNIKE (HRANILNE PUSICE).

registrirana zadruga z omejenim poročtvom TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST (v lastni palači) vhod po glavnih stopnjah.

Pošto hranilnični račun 16.004. TEGEFON št. 952

Ima varnostno celico (safe deposit) za shranje vrednost-nih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti plomu in požaru, trujno po najnovejšem načinu ter jo oddaja strankam v najem po najnižjih cenah.

STANJE VLOG NAD 10 MILIJONOV KRON.

Uredna ure: od 9 do 12 popold. in od 3 do 5 popold. Izpizanje se vsak delavnik ob uradnih urah